

und krampfhaft strampeln. Sofort nahm ich dasselbe auf und hing daran zu meiner grössten Überraschung ein dicker Frosch, welcher sein Opfer erst losliess, als er schon ziemlich hoch über dem Wasser war. Das Entchen ging bald darauf ein.)*

DR. TIBERIUS TARJÁN.

Levelezés.

A „Gordon Memorial College“ (Khartum, Angol-Szudán) asszisztense J. E. M. MELLOR úr a következő levelet intézte SCHENK JAKAB adjunktushoz:

„Éppen most kaptam egy levelet H. F. WITHERBY úrtól (London) az afrikai vagy *berki veréb* (*Passer hispaniolensis*) ügyében. Nekünk itt Angol-Szudánban a verébkérdés igen súlyos problema és WITHERBY úr azt a tanácsot adta, hogy forduljak Önhöz s ha vannak idevágó tapasztalatai, úgy kétségtelenül közölni fogja azokat velünk. Mindenesetre nagyon örülnénk, ha tanácsát vagy észrevételeit közölné velünk ebben a kérdésben, amely annyi gondot okoz nekünk.

Ezek a verebek 1914 óta minden esztendőben sáskarajokhoz hasonló roppant tömegekben érkeznek, néha már szeptemberben, de legtöbbször október vége felé. Északról jönnek a Nilus mentén és Dongola tartományban elpusztítják a „durra“ vetéseket. Kiszámították, hogy ebben a tartományban minden esztendőben a gabonatermés felét tönkre teszik. De csak átvonulóban vannak nálunk; itt nem fészkelnek.

A legutóbbi években próbáltunk védekezni ellenük és pedig fegyverrel, mérgezett magvakkal, nagy hálókkaal és fénnel.

A madaraknak ugyanis az a szokásuk, hogy napközben elszélednek a vetéseken, amiért is nehezen hozzáférhetők, de este 6 óra felé összegyülekeznek bizonyos bozótokban. Ez a legkedvezőbb pillanat a rajtaütésre, mert aránylag kis területre szoktak ilyenkor összezsufolódni. Elég nagy tömegeket pusztítottak el a fentemlitett módszerekkel s a lámpákkal és hálókkaal is néhány százat. De hogy vidékünket ezektől a pusztítóktól megmenthessük: vagy tökéletesíteni kellene ezeket a módszereket, vagy pedig ujjakkal pótolni.

*) Am Franzenskanal (Kom. Bács-B.) konnte ich häufig beobachten, dass der Frosch den Kopf der kleinen Hausentchen einschnappt, dieselben unter das Wasser zieht und solange dort hält, bis sie ersticken. Nachdem sie erstickt sind und leblos auf der Oberfläche liegen, kümmert er sich weiter nicht mehr um dieselben, meine Ansicht nach deshalb nicht, weil sie sich nicht mehr bewegen. Obwohl es ganz sicher ist, dass er diese Entchen nicht verzehrt, nicht verzehren kann, verursacht der Frosch dennoch oft empfindlichen Schaden und bin ich überzeugt, dass er auch die Jungen anderer Wasservögel auf diese Weise tötet — kleinere eventuell auch verschluckt.

JAKOB SCHENK.

Nekem az a nézetem, hogy miután ezek a madarak nem fészkelnek itt Szudánban, hanem csak vendégek, azért az itteni tartózkodásuk alatt alkalmazott pusztítási módszerek nem érhetnek el teljes eredményt.

Azt mondják, hogy a berki veréb Déleurópából jön s irtam is erre nézve WITHERBY úrnak, vajjon az tényleg igaz-e, egyuttal arra is kértem lépjen érintkezésbe a déleurópai kollégákkal, hogy megtudhassuk hol fészkelnek és miként lehetne azokat a fészkelési területen pusztítani. Főnökömnek is azt tanácsoltam, hogy csináltassunk jelölő gyűrűket, amilyeneket WITHERBY úr is nagy számban alkalmazott már, hogy ezekkel a szezon végén, amikor kártevőink visszavonulnak észak felé, megjelölhessük őket. Irtam is WITHERBY úrnak, hogy csináltasson részünkre néhány ezer alkalmas gyűrűt „Gordon College Sudan“ fölirattal.

KING úr, a főnököm egy hónapja Dongolába utazott, sajnos nem tudtam elkísérni. KING úr katonai fényszóróval és óriási hálókkal szerelte fel magát s reményli, hogy ezekkel éjnek idején nagy tömegeket foghat.

WITHERBY úr azt a megjegyzést tette, hogy a gyűrűk alkalmazásával is bizonyos nehézségekkel találkozunk majd. Valószínűnek tartja ugyanis azt, hogy ezek a verebek Kisázsiaiban fészkelnek és nem Déleurópában, s ebben az esetben, minthogy a törökök nem pusztítják az apró madarakat, esetleg nagyon kevés hirt kapunk majd a gyűrűs madarokról. Azt tanácsolja tehát, hogy inkább a fészkelési helyen kísérjük meg a gyűrűzést. Ez a terv persze költségesebb volna, mert hiszen sokkal több gyűrűre volna szükség. De ha az ember találhatna oly ornithologusokat, vagy más embereket, akik a dolog iránt érdeklődnek, úgy azok tán elvégeznék a gyűrűzést.

Ugy tudom, hogy Ön igen sok madarat gyűrűzött hazájában. Nagyon örülnénk, ha tanácsát közölné velünk és esetleg közreműködését is megnyerhetnők. Tudna-e esetleg érintkezésbe juttatni olyan Kisázsiaiban vagy Déleurópában lakókkal, akik a kérdés iránt érdeklődnek?“

Fogadja stb.

A levélre az intézet a következő választ küldte:

„A verébkérdés megoldására a M. K. Madártani Intézet a gyűrűzési kísérletet tartja a legalkalmasabbnak, mert csak ezzel véli megoldhatónak az első és legfőbb kérdést, hogy *hol fészkelnek* ezek a kellemetlen vendégek és milyen területeken vonulnak át, mielőtt Szudánba érkeznének.

A pusztítást azután a fészkelő területen lehet kezdeni, az átvonulási terület alkalmas pontjain folytatni és Szudánban befejezni.

Minthogy a csapás 1914-ben kezdődött, közel fekszik az a föltevés, hogy ez is a háborus gazdálkodással van összefüggésben. Lehetséges, hogy valamely új termelési ág föllendülése nagyon kedvezett az elszapo-

dásuknak, esetleg egy másik termelési ág beszüntetése készíti őket kivándorlásra, esetleg mind a két ok egyidejű hatása idézi elő a tömegesen elszaporodott madarak vándorlását. Ezt a kérdést csakis a fészkelési helyen lehet tanulmányozni s ennek eredményeként esetleg ideiglenesen meg kell szüntetni azt a bizonyos termelést, ami a verebek tömeges elszaporodásának kedvez, hogy ily módon gyökerében támadhassuk meg a verébkérdést.

Budapesten erre vonatkozólag igen tanulságos esetünk van. A háboru előtt Budapest külvárosában Kőbányán nagy sertés-hizlalók voltak, amelyek rendkívül kedveztek az itteni verebek elszaporodásának, úgy hogy Budapest belső területére estefelé nagy seregekben jöttek éjszakai szállásra. Egyes nagyobb fás tereken milliószámra koncentáltak esténként s ürülékük mint sűrű eső hullott a vigyázatlan járókelőkre. A háboru alatt a tengeri zárolása következtében ezek a hizlalók beszüntették működésüket s ma Budapesten a verebek száma ismét normális. Csak annyi van, a mennyit a malmok redukált üzeme el tud tartani.

Ezeknek a megfontolásoknak az alapján az intézet azt javasolná, hogy a gyűrűzést Szudánban kell kezdeni s egyszerre minél nagyobb mennyiségű verebet kell gyűrűzni. Minthogy a gyűrűk nem lehetnek nagyok, azért ügyelni kell arra, hogy a fölírat tiszta s jól olvasható legyen. A gyűrűzési kísérletet ismertetni kell a szudáni s az attól északra fekvő területek napi sajtójában, egyuttal fölhivandó rá a valószínű fészkelési és átvonulási területeken működő összes konzulátusi hivatalok figyelme, hogy ezek is értesíthessék expozituráikat és levelezőiket. Az intézetnek sajnos kevés összeköttetése van a szóbanforgó területekkel, de föltétlenül ajánlja SCHMITZ E. pátert Tabgha-ban, a Genesareth-tó mellett, akit jó volna egyuttal gyűrűkkel is ellátni, mert éppen legújabbban írt a berki verebek kártételeiről és rendkívüli szaporaságáról. Ezenkívül ajánlhatjuk az összeköttetést BÉDÉ P. urral Sfax-ban, Tunisban, aki már sok tudósítást küldött gyűrűs madarainkról. Igen ajánlatos volna a kérdést a számításba jöhető Vadászlapokban is ismertetni.

A fészkelési területen azonban nemcsak a termelési viszonyok ideiglenes megváltoztatásával lehetne megtámadni a verebeket, hanem más módokon is. Magyarországon ezelőtt törvény kényszerítette a lakosságot arra, hogy évenként és fejenként bizonyos számú verébfejet és verébtojást szolgáltatson be a hatóságnak. Ez rendes adó volt. Valószínű azonban, hogy ennél sokkal jobb eredményt lehetne elérni a fészkelési területek elpusztításával. Ezek a verebek a szakkönyvek szerint nagy tömegekben együtt fészkelnek mocsaras berkekben, bozótokban stb. Alkalmas szél idején gáztámadással lehetne ily együttfészkelő tömegeket az egész szaporulattal együtt elpusztítani. Erre vonatkozólag természetesen csak a helyszínén végzett vizsgálatok lehetnek mérvadók.

A gyűrűzési kísérletek révén az átvonulási területek is megismerhetők s kedvező körülmények összehatalálkozása esetén itt is eredményesen pusztíthatók az átvonuló verebek, nevezetesen ha valahol keskeny szorosokon halad át az utvonal. Ezeken a helyeken mesterséges pihenő-, itató- és etetőhelyeket lehet berendezni, azután ragadozó madarat imitáló sárkányokkal (repülőgépekkel), fényszórókkal, vagy más alkalmas eszközzel leszállásra bírni a vonuló tömegeket és az olasz mintára készítenő, esetleg a helyi viszonyoknak megfelelő ujonnan föltalált fogóeszközökkel tömegesen összefogdosni.

Végül a Szudánba érkező maradékot ott kell megtámadni és a hálótanyákon szintén mérges gázokkal elpusztítani — ha azt a helyi viszonyok megengedik. Érdekesnek tartom megemlíteni, hogy KING ur pusztítási módszerét primitívebb formában Magyarországon már az 1718. évben alkalmazták a *seregélyek* ellen, melyek a Fertő-tó nádasaiban szoktak tömegesen éjjeli szállásra gyülekezni, nappal pedig a partmenti szőlőket pusztították. Az éj beálltával az erre a célra kirendelt emberek a hálótanyák mögött zajt csaptak és a madarakat a hálók felé hajtották, amelyek közelében égő fáklyák is csalogatták a felriadt madarakat. (Aquila XXIV. p. 103.) Ilymódon tömérdek madarat tudtak összefogni s nem kételkedem benne, hogy KING ur is igen jó eredményeket fog elérni.

Amennyiben a területen vízhiány volna, úgy még azt az eljárást is ajánlanám, hogy a madarak részére mesterséges itatókat kell berendezni alkalmas helyeken s ugyanott tömeges fogóeszközöket is felállítani. Ily módon az egész pusztítási hadjáratot központosítani lehetne.

Nagy örömünkre szolgálna, ha tanácsaink valamelyikének hasznát vehetné. Kérjük egyuttal, hogy a rendkívül érdekes problémára vonatkozó kísérleteit és azok eredményeit velünk közölni sziveskedjék.

A mellékelt gyűrűket kérem felhasználni jelölésekre s a felhasználás után közölni, hogy 1. mikor, 2. hol, 3. mily kora, 4. milyen fajta madár jelöltetett minden egyes gyűrűvel, hogy ezeket az adatokat madárjelölési törzskönyveinkbe bevezethessük s ha ilyen gyűrű visszakerül hozzánk, a kérdezőnek a fölvilágosításokat megadhatjuk.

Fogadja stb.

Correspondance.

M. J. E. M. MELLOR, assistant au „Gordon Memorial College“, Khartoum, Soudan Anglais a adressé la lettre suivante à M. J. SCHENK, adjunct de l'Institut royal ornithologique, Budapest:

„Je viens de recevoir une lettre de M. H. F. WITHERBY, London, au sujet des *Moineaux Espagnols* (*Passer hispaniolensis*) dont je l'avais écrit il-y-a un mois.

Nous avons ici au *Soudan Anglais* un problème redoutable; et M. WITHERBY vient de me donner l'avis de m'adresser à vous, Monsieur, en écrivant que sans doute vous auriez la grande bonté de nous faire part de votre expérience et peut-être de votre concours, si par hasard vous avez jamais éprouver une difficulté pareille. Toutes fois il nous fera grande honneur de recevoir votre avis et vos remarques quelconques au sujet qui nous donne tant de souci.

Chaque année depuis 1914 ces Moineaux sont venus en bandes immenses, comme celles des Sauterelles, vers la fin du mois d'Octobre ou même en septembre. Ces vastes troupes viennent du nord suivant le Nil et ravageant les récoltes de Durra au Province de Dongola.

On a fait calcul que la moitié de la récolte des grains de ce Province est prise chaque année.

Ces oiseaux viennent seulement en migration et pas pour nicher.

L'année dernière on a tâché de les combattre avec des grains empoisonnés; avec des fusils; avec de grands filets et des lumières.

Les oiseaux ont l'habitude de se disperser le jour dans les récoltes, qui fait que ce soit difficile de les toucher; mais le soir vers 6 heure ils se font réunion dans certains buissons. C'est le moment le plus favorable pour l'attaque aux oiseaux, car ils se sont rassemblés dans un espace beaucoup réduit. On a tué un assez grand nombre par les méthodes ci-dessus, quelques centaines avec les lampes et les filets. Mais pour que le Province se débarrasse de ces ravageurs, il faut ou perfectionner les méthodes dont on s'est servies jusqu'à présent, ou désormais trouver un moyen meilleur.

Il me semble que comme les oiseaux ne sont que des visiteurs au Soudan et ne s'y font pas de nids, avec les moyens pris pendant leurs séjours ici on ne peut pas arriver à des résultats satisfaisants.

On dit que l'espèce de „Moineau Espagnol“ vient du Midi de l'Europe et je viens d'écrire à M. WITHERBY l'interroger si c'est bien un fait établi; et de lui prier de me mettre en rapport avec des collègues du Midi de l'Europe pour que je m'informe s'il serait possible de découvrir où ces oiseaux ont l'habitude de nicher; et, d'ailleurs, si on pourrait les y harasser.

Je viens de suggérer à mon chef que nous faisons faire de petites bagues (les mêmes dont M. WITHERBY a fait tant d'usage) afin de les mettre aux oiseaux à la fin de la saison lorsqu'ils commencent à repartir vers le Nord. A ce but j'ai écrit à M. WITHERBY en le priant d'avoir la

bonté de nous faire faire quelques milles bagues marquées de „Gordon College, Soudan“.

M. KING, mon chef, est parti pour Dongola, il-y-a un mois. Il s'est fourni d'un „search-light“ militaire et de très grands filets sur perches, avec lesquels il espère attraper grands nombres la nuit.

M. WITHERBY nous fait remarquer qu'il-y-aura quelques difficultés en se servant de bagues ; par exemple il nous dit qu c'est probable que les oiseaux nichent en Asie Mineure (il ne croit pas qu'ils le font au Midi de l'Europe) et, en ce cas, comme les Turcs tirent très peu aux petits oiseaux, et de plus, comme ils seront soupçonneux d'un oiseau avec bague, nous recevrons peut-être très peu de nouvelles d'oiseaux attrapés. Il nous suggère que nous tâchions de trouver moyens de mettre les bagues aux Moineaux aux pays où ils nichent et d'où ils peuvent venir au Soudan.

Ce plan serait naturellement plus couteux car on aurait besoin de beaucoup plus de bagues. Mais si on pourrait trouver un Ornithologiste ou des gens assez intéressés aux oiseaux pour s'en occuper, peut-être ça vaudra la peine d'un essai.

Je comprends que vous vous êtes beaucoup servi de bagues aux oiseaux dans votre pays. Nous serions très heureux de recevoir votre avis fort estimé et peut-être de gagner votre concours. Est-ce que vous pouvez nous mettre en rapport avec quelqu'un qui pourrait s'intéresser à ce sujet dans le Midi de l'Europe et en Asie Mineure ?

Il nous fera grand plaisir de vous envoyer des Moineaux empaillés pour comparaison.“

Agréez, etc.

J. E. M. MELLOR.

Sur la lettre ci-dessus notre institut a donné la réponse suivante :

„L'institut royal ornithologique de Hongrie tient de son côté les expériences avec les bagues comme le moyen le plus susceptible pour la solution de la question des Moineaux Espagnols, parce que ce doit être le moyen unique pour trouver la réponse sur la question première et la plus importante c'est-à-dire la découverte du pays de nidification de ces hôtes désagréables et de ceux qu'ils traversent en migration, avant d'arriver au Soudan.

En l'ayant découvert, on peut commencer leur ravage par les combattre dans le pays où ils nichent, le continuer à des points convenants des pays qu'ils traversent et l'achever au Soudan.

Comme cette question a commencé à exister en 1914, il est probable, qu'elle est en cohésion avec un résultat quelconque économique de la guerre. Il est possible qu'une branche de production était très favorable pour la multiplication extraordinaire des moineaux ou par hasard la cessation d'une autre les a forcé à quitter leur ancien pays, ou peut-être ces deux causes l'une avec l'autre ont résulté la migration en masses de ces oiseaux.

On ne peut d'ailleurs étudier cette question que dans le pays où ces moineaux ont l'habitude de nicher et il y faudrait par hasard suspendre par intérim cette production, qui a causé la multiplication si extraordinaire des moineaux ; ce serait la solution la plus radicale de cette question.

Nous avons ici, à Budapest, concernant ce problème, un cas bien édifiant. Avant la guerre il-y-avait à un faubourg de Budapest, à Kőbánya de grands établissements pour engraisser les porcs, qui étaient bien favorables pour la multiplication de nos moineaux. Vers le soir ils venaient en grandes troupes vers le centre du métropole pour y passer la nuit. Sur des places assez grandes ils faisaient chaque soir leurs concerts et leurs déjections tombaient comme une pluie épaisse sur des passants imprévoyables. Pendant la guerre, le maïs étant réservé pour l'alimentation de l'habitation, ces établissements ont cessé de fonctionner et dès ce moment-là le nombre des moineaux à Budapest est redevenu normal.

D'après ces considérations notre institut se permet de vous donner le conseil de baguer les moineaux au Soudan ; il en faudrait charger une telle quantité, qu'il est possible. Mais comme les bagues ne doivent pas être grandes, il faut prendre garde à ce que l'adresse soit bien lisible.

Il faut alors publier cet expériment avec les bagues dans la presse périodique de Soudan et des pays situés au nord de Soudan, puis en avertir les consulats des pays où les moineaux peuvent nicher et qu'ils doivent traverser, afin qu'ils pourraient avertir de leur tour les expositures et leurs correspondants.

Notre institut a — bien regrettable — peu de relations avec les pays susdits, mais nous proposons toutefois de vous mettre en rapport avec M. Pater SCHMITZ E. à Tobgha, sur le lac de Genezareth, qui devrait être aussi muni d'une quantité de bagues, parce qu'il a écrit nouvellement du ravage et de la multiplication extraordinaire des moineaux Espagnols ; puis avec M. P. BÉDÉ, à Sfax, Tunisie, qui a déjà envoyé des communications nombreuses sur nos oiseaux bagués. Il serait encore convenable de publier cet expériment dans quelques journaux de chasseurs.

Mais le changement temporaire de la production d'agriculture ne

doit pas être la méthode unique, avec quoi on peut combattre les moineaux ; il-y-a aussi d'autres moyens. En Hongrie par exemple, la population était obligée autrefois par loi à contribuer à la magistrature un nombre définitif de têtes et d'oeufs des moineaux ; c'était une contribution ordinaire.

Il est probable pourtant qu'on peut atteindre des résultats beaucoup meilleurs en attaquant les endroits où les moineaux ont l'habitude de faire leurs nids. D'après les oeuvres spéciales ces moineaux nichent dans les buissons paludéens. Alors, s'il fait du vent convenable, on pourrait attaquer ces oiseaux à l'aide du gaz vénéneux. Pour l'effectuation de ce projet, on ne peut naturellement faire des résolutions détaillées, qu'après une inspection personnelle du terrain.

Nous espérons qu'à l'aide des expériences avec des bagues on peut aussi découvrir les pays que ces oiseaux viennent de traverser pendant leurs migrations et si les conditions y sont favorables, on y pourrait aussi organiser avec un succès bien satisfaisant le ravage systématique, comme si par exemple la voie de migration coule sur des passages étroits. A ces lieux on peut établir des endroits aménagés pour nourrir et abreuver les oiseaux et il faut y faire descendre les migrants avec des cerfs-volants, imitants des oiseaux de proie, avec des aéroplans, avec de la lumière ou par hasard d'autres manières et puis les attraper avec des appareils faits d'après les types italiens ou nouvellement construits, correspondants aux circonstances locales.

Enfin, si pourtant le reste des moineaux arriverait au Soudan, il les y faut attaquer et les ravager à leur gîte aussi à l'aide du gaz, si les circonstances spéciales le permettent.

Je trouve d'ailleurs intéressant que la méthode de M. KING était déjà employé en Hongrie, bien que dans une forme plus primitive, en 1718 contre les étourneaux qui avaient l'habitude de faire leurs gîtes en bandes dans les [roselières du lac Fertő, tandis que pendant le jour ils ravageaient les cultures de la vigne au bord de ce lac. Vers le soir, les employés ont fait du tapage et ils chassaient ainsi les oiseaux vers les filets, auprès desquels aussi des flambeaux brûlants alléchaient les oiseaux sursautés (Voir: *Aquila* XXIV. 1917 page 103.) On a réussi de telle manière d'attraper une grande quantité d'oiseaux et je ne doute point que M. KING, de son tour, atteindra aussi des résultats satisfaisants.

Comme nous tenons cette partie de l'Afrique en général pour un pays un peu indigent de l'eau, nous croyons pouvoir donner encore le conseil d'établir aux lieux convenants des abreuvoirs artificiels pour les oiseaux et de placer à ces endroits les appareils pour les attraper. On y pourrait ainsi concentrer cette campagne entière, menée contre les moineaux.

Il nous fera grand plaisir si vous pouviez faire usage d'un ou d'autre de nos conseils. Nous vous prions à la fois de nous faire part de vos expériences concernant ce problème bien intéressant et des résultats des moyens pris.

Nous vous prions de faire usage de ces bagues ci-jointes et de nous communiquer les dates suivantes :

1. quand, 2. où, 3. de quel âge, 4. de quel espèce d'oiseaux furent marqués avec une bague spéciale, pour que nous les puissions introduire dans notre grand-livre de baguement et que nous pourrions donner des renseignements précis si on nous renverra les bagues."

Agréez, etc.

Intézeti ügyek.

A M. kir. Madártani Intézet új elhelyezése. A világháború kitörése idején az Országos Szőlészeti Intézet debrői uti telepe, melynek egyik pavillonját a M. kir. Madártani Intézet foglalta el, mint annyi más intézmény is, hadikórház céljaira lett igénybe véve, később pedig a háboruban megvakult katonák lettek ide helyezve. Ezen igénybevételek következtében mi is elvesztettük helyiségeink tetemes részét, úgy hogy mindezekig az intézet könyvtára s különböző gyűjteményei annyira össze voltak zúfolva, hogy szinte hozzáférhetetlenek voltak s így a kellő gondozás híján is sokat szenvedtek. A megvakult katonák kitelepítése után a felszabaduló helyiségeket újból átadják tudományos rendeltetésüknek s ebből az alkalmából az intézet is új elhelyezést nyer és pedig a főépület II. emeletén, ahol egy szintben 8 tágas világos helyiséget nyerünk, amelyek igen alkalmasak gyűjteményeink elhelyezésére. Végre talán megvalósíthatjuk azt a régi tervünket, hogy gyűjteményeinket a nagy közönség számára is megnyithatjuk.

Az „Aquila“ 1920-as évfolyama a sokféle nehézség ellenére is a múlt évinél jóval nagyobb terjedelemben jelent meg. Köszönhető ez egyrészt annak, hogy az 1920/21. évi költségvetésünkben az Aquila tétele lényegesen fölemeltetett, másrészt azonban főleg annak, hogy az előállítását a M. kir. Állami Nyomda volt szives elvállalni, minek következtében az Aquila a mostoha viszonyok dacára is még mindig eléggé tetszetős külsőben és a körülményekhez képest jelentékeny terjedelemben szolgálhatja hivatását. Becsületbeli kötelességet rovunk le akkor, amikor hálás köszönetet mondunk **DRÉHR JÁNOS** ministeri tanácsos urnak a M. kir. Állami Nyomda igazgatójának, hogy a magyar tudomány válságos állapotát föl-